

סיור בחצר כנרת.

על שפת הכינרת בין טבריה לצמח שוכנת פנינה היסטוריה נוספת בשרשרת: חצר כנרת.

נוסעים על כביש 90 ולפתע חוזרים אחורה בזמן לימי העליה השנייה בארץ, הימים בהם המשוררת רחל עמלה בעבודת האדמה וחנה מייזל הקימה את "חוות העלמות" במקום.

הסיור שלנו יעסוק בחוות כנרת שמספרת על המפגש של אנשי העליה השנייה עם אנשי העליה הראשונה - אנשי המושבות, והקונפליקט שפרץ בעקבותיו.

חצר כנרת היתה למעשה חממה אידיאולוגית גדולה להתיישבות היהודית החקלאית בארץ ישראל. היא הוקמה בשנת 1908 על ידי המשרד הארצישראלי של ההסתדרות הציונית על פי הצעתו של הד"ר ארתור רופין. הרעיון היה להקים חווה חקלאית בה יוכשרו פועלים חקלאיים יהודיים לשם התיישבות קבע. בחווה עבדו פועלי עלייה שניה והיא נוהלה על ידי משה ברמן. בעקבות ויכוח שפרץ בין חלק מהפועלים לברמן החליט רופין בשנת 1910 להפריד בין אדמות

החוה: שטחי אום גיוני נמסרו לקבוצה מחדרה ובעתיד יהיו ההתחלה של קבוצת דגניה. והחצר עצמה נמסרה לקבוצה קטנה מהמקום ולימים תהפוך לקבוצת כנרת.

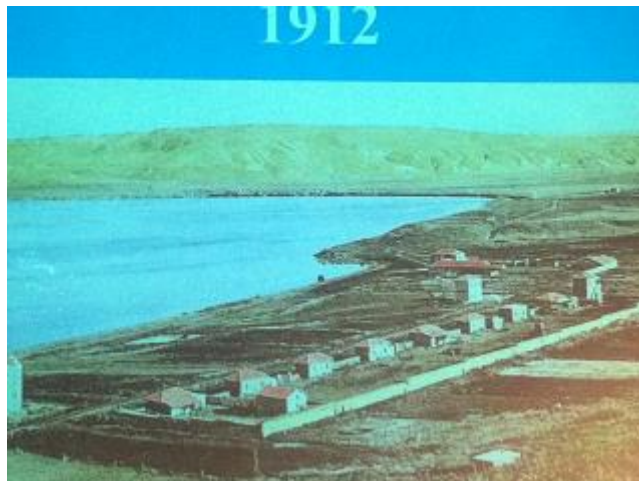
בחצר כנרת החלו להתגבש הרעיונות החברתיים בדבר הקבוצה והמושב. כאן הוקמת "חוות העלמות" על ידי האגרונומית חנה מייזל שבה הוכשרו נשים לעבודת החקלאות, כאן התגבשו גרעינים למפעלים חשובים כמו "ההגנה", "המשביר" וכו' וכאן פעלו אישים מרכזיים בתולדות היישוב כברל כצלנסון, זלמן שז"ר וא.ד. גורדון.

בחצר ניתן אף ללמוד על הגעת התימנים לעבודה במקום. זהו סיפור טראגי שמתאר כיצד במשך 17 שנה עבדו התימנים באזור בתנאים מאוד קשים ובסוף תקופה זו גרשו אותם למרמורק (רחובות של היום), הרסו את מקומות מגוריהם ואף מחקו אותם מההיסטוריה של המקום.

חצר כנרת מציעה הדרכה במקום בתיאום מראש. משך ההדרכה כשעה וחצי. לכל כיתה מצורף מדריך ואין כל בעיה להגיע כשכבה שלמה לפעילות בתחנות השונות. באתר יש חניה מסודרת וגישה נוחה.

במקום מספר מוקדים מרכזיים:

- **החאן** – במקום מצגת המספרת את סיפורה ההיסטורי של החצר וחושפת את התלמידים להגותם ההיסטורית של גורדון וצלנסון שחתרו להקמת חברה צודקת.

- **חדר האוכל** - במקום תערוכת תצלומים המלמדת על תרבות אנשי העליה השנייה ועל רצונם ביצירת אדם חדש.

- **"חוות העלמות"** – בחווה שהוקמה על ידי מייזל ניתן ללמוד על החתירה לשיוויון בין נשים לגברים בתקופת העלייה השנייה ועל המעבר מחברה אורתודוקסית לחברה פתוחה וחילונית יותר. החדר מספר את סיפור הפועלות בחווה ואת קשיי היום יום שלהן.

- **סיפורה של רחל** – סרט קצר ומרתק מספר את קורותיה של המשוררת רחל בימי העליה השנייה. הסרט הוא חלופה של מכתבים שכתבה שרשמה לאהובה ובו מתוארים לבטיה, התרגשותה מהחיים בכנרת ומחלתה הקשה.

בסמוך לחצר כנרת נמצאים האתרים הבאים :

- **רחוב המייסדים** – רחוב טיפוסי לימי העליה הראשונה בו ניתן לסייר ולראות את צורת הבניה, מבנה המושבה, להציץ בבית הראשון שנבנה באזור.

- **בית הקברות של כנרת** - במקום זה קבורים אישים מרכזיים בתולדות הציונות וכן המשוררות רחל ונעמי שמר. במקום גם קיימת יד למגורשי יפו ותל אביב במלחמת העולם הראשונה. ניתן לשלב את הסיור בחצר כנרת עם הדרכה מקצועית וחווייתית בבית הקברות.

שילוב בחומר הלימוד :

את הסיור בחוות כנרת ניתן לשלב בעת הוראת יחידה א' בהיסטוריה בחטיבה העליונה ואף בחטיבת הביניים. מומלץ כי התלמידים יגיעו לסיור לאחר שלמדו על העליות ויש להם רקע בתקופה זו.

סיורים במקום לחטיבות הביניים (כיתה ט') וכיתות הלומדות את יחידה א:

- **"סיפור ההיסטוריה של חצר כנרת"** – הסיור מספר את סיפורה של חצר כנרת, אנשיה, ערכיה ותרומתם לעיצוב פני המדינה.
- **"חוות העלמות"** – סיור העוסק בהעצמה נשית, השיוויון בין הבנים לבנות, כיצד מקיימים אותו.
- **"במשעולים בין זגניה לכנרת"** – הליכה מחצר כנרת לחורשת האקליפטוס, קבר בובה, גן רחל, יסופר על שיבת התמר לארץ, על עולי תימן. ניתן להמשיך בהליכה על גדות הירדן לצרף באום גיוני, ראשיתה של הקבוצה.
- **"הכרכרה עדיין מטלטלת"** – סיור חווייתי המשלב ביקור בחצר כנרת ונסיעה בכרכרה הנגררת על ידי סוס לביתניה תחתית, (אורך כחצי יום).
- **"מרחל עד רחל – לא היתה כרחל"** – למידה קבוצתית על רחל אמנו, רחל אשת רבי עקיבא והמשוררת רחל. את היום מסיימים בסיור לגן רחל או לבית הקברות.

אתר חצר כנרת : <http://www.shimur.org/Kinneret>

לתיאום סיורים : 04-6709117 h.kineret@gmail.com

נכתב על ידי מייה בן יאיר, אוקטובר 2013